

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Володимир ПОНОМАРЕНКО

«*19*» *березня* 2021 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»

Харків
2021

Фахове випробування є комплексним іспитом, що включає теоретичну (тестові завдання) та практичну (три завдання різного ступеню складності) частини з підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». До складу тестових завдань внесені питання за наступними навчальними дисциплінами: теорія міжнародних відносин, світова економіка та міжнародні економічні відносини, міжнародні організації, міжнародний маркетинг.

Завдання фахового випробування складено з метою виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими володіє бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» за спеціалізацією «Міжнародний бізнес» (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти бакалавр за напрямом підготовки «Міжнародні економічні відносини» за спеціалізацією: «Міжнародний бізнес»

Професійні компетентності
1. Загально-професійні:
Здатність до оцінки та аналізу соціально-економічних процесів і явищ на глобальному, мега, макро-, мезорівнях.
Здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.
Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій з пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісні взаємодії при вирішенні поставлених завдань.
Здатність до самостійного проведення досліджень на відповідному рівні.
Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій в новій ситуації.
2. Спеціалізовано-професійні:
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, узагальнення та виокремлення щодо закономірностей, тенденцій та характерних рис світогосподарського розвитку, економічної політики.
Здатність демонструвати знання базових категорій та новітніх теорій, концепцій, технологій та методів у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу.
Здатність застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародного бізнесу.
Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати та вміти адаптуватися до змін міжнародного середовища.
Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.
Здатність до підбору та використання аналітичного інструментарію дослідження стану та перспектив розвитку міжнародних ринків товарів та послуг з використанням сучасних знань про методи, форми та інструменти реалізації міжнародного бізнесу.
Знання теоретичних основ та практичних навичок забезпечення безпекової компоненти міжнародного бізнесу.
Здатність виступати учасником ділових міжнародних організаційно-правових відносин, обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародного бізнесу на мега-, макро-, мезо- і мікро-рівнях.
Здатність обґрунтовувати доцільність застосування економічних та дипломатичних методів вирішення проблем/завдань/конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет з фахового випробування включає дві частини:
тестові завдання;
практичні завдання.

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	тестові завдання	задачі			
I. Рівень складності	30	–	2 – 5 б*	100	10 тестів по 2 бали – за вибором однієї відповіді; 10 тестів по 3 бали – за вибором декількох правильних відповідей; 5 тестів по 5 балів – на встановлення відповідності; 5 тестів по 5 балів – на встановлення правильної послідовності
II. Рівень складності	–	2	1 діагностичне завдання – 25 б; 2 діагностичне завдання – 25 б.	50	- розрахункові завдання (на 2-3 дії)
III. Рівень складності	–	1	1 евристичне завдання	50	- творчі або розрахункові завдання з ускладненим алгоритмом

*Кількість балів за одне завдання залежить від кількості, типу та складності тестових завдань

Тестові завдання включають 30 тестів різного типу, серед яких альтернативні тестові завдання, тестові завдання з множинним вибором, на відновлення відповідності частин, на відтворення вірної послідовності. Загальна оцінка тестових завдань становить 100 балів.

Практичні завдання включають завдання різного рівня складності, а саме два діагностичних завдання та одне евристичне завдання, загальна оцінка за виконання яких складає 100 балів.

Мінімальна кількість балів, з якою вступник допускається до участі в конкурсі – 100 балів.

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Розділ 1. Менеджмент

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту

Визначення поняття “менеджмент” та його відмінності від поняття “управління”.
Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як система наукових знань.
Співвідношення функцій менеджера і рівнів управління.

Тема 2. Теоретичні основи управління

Основні школи управлінської думки. Підходи в менеджменті (кількісний, системний, ситуаційний). Внесок П. Дракера в розвиток теорії менеджменту. Порівняльні дослідження в менеджменті. Сучасні тенденції в теорії і практиці менеджменту. управління знаннями. Процесний підхід до управління. Системний підхід до управління. Ситуаційний підхід.

Поняття соціальної відповідальності менеджменту: соціальні зобов'язання, соціальна взаємодія, соціальна чутливість. Сучасні концепції менеджменту: адаптації; глобальної стратегії; цільової орієнтації; ринкового управління.

Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень

Сутність поняття „управлінське рішення”. Місце прийняття рішень в процесі управління. Етапи процесу прийняття рішень: діагностика проблеми; формулювання обмежень та критеріїв прийняття рішень; визначення альтернатив; оцінка та вибір альтернатив. Реалізація та оцінка рішень.

Тема 4. Методи обґрунтування управлінських рішень

Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Оптимізація управлінських рішень. Сутність моделювання. Базові типи моделей: фізична, аналогова, математична (символічна). Способи моделювання: теорія ігор, теорія черг, модель управління запасами, лінійне програмування, транспортні задачі, імітаційне моделювання, сітьовий аналіз, економічний аналіз. Види та класифікація систем управління. Складові елементи системи управління. Структура системи управління. Принципи цілеспрямованості. Принципи ієрархічності. Принцип динамічної рівноваги. Принцип економічності управління. Принцип урахування інтересів. Взаємозв'язок між принципами менеджменту. Сукупність функцій менеджменту та факторів що обумовлюють їх взаємодію. Класичні функції менеджменту. Функція планування як основа управлінського процесу. Функція прогнозування в менеджменті. Використання менеджером функції організації. Поняття функцій загального координування та регулювання. Використання менеджером мотиваційної функції. Проблеми організації контролю в менеджменті. Новітні підходи до визначення функцій менеджменту.

Тема 5. Планування в організації

Поняття і сутність планування. Принципи, методи і типи планування. Процес вибору стратегії. Формування і реалізація стратегії. Структура і технологія розробки системи планування. Сутність стратегічного планування. Етапи стратегічного планування. Визначення місії організації. Класифікація цілей організації. Вимоги для успішної реалізації цілей. Аналіз зовнішнього середовища: фактори прямого та непрямого впливу. Управлінське обстеження внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Розробка та аналіз стратегічних альтернатив. Вибір стратегії.

Тема 6. Організація: форми, ознаки, структура, закони функціонування

Зміст поняття “організація”. Формування організації: етапи, роль. Загальні ознаки організації, розкриття їх значення, ролі, взаємовпливу. Поняття складових елементів організації, види ресурсів, їх характеристика. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок

внутрішніх змінних. Різновиди організації: органічні та механічні, прості та складні, формальні та неформальні. Загальні риси організацій: ресурсний, вертикальний та горизонтальний поділ праці, залежність від зовнішнього оточення, об'єктивність управління, структуризація. Складові блоки організації, їх значення. Організаційні процеси, особливості їх формування та розвитку. Закони організації, їх значення. Закони синергії. Закон розвитку. Закон композиції. Закон доповнення. Закон інформованості. Закон пропорційності. Закон самозбереження. Закон централізованості. Закон взаємодії елементів організації. Організаційні процеси: характеристика, фактори впливу, взаємозв'язок.

Сутність поняття „організаційна структура управління”. Елементи організаційної структури управління. Основи організаційного проектування. Фактори формування організаційних структур. Типи організаційних структур.

Тема 7. Мотивація діяльності в організації

Концепція мотивації. Традиційні підходи до мотивації. Мотивація і стимулювання. Поняття потреб та їх різновидів. Змістовні та процесуальні теорії мотивації. Ієрархія потреб А. Маслоу. Теорія потреб Д. Мак-Клеланда. Двохфакторна теорія Ф. Герцберга.

Сутність процесуального підходу до мотивації. Теорія очікувань В. Врума. Теорія справедливості С. Адамса. Модель Портера-Лоулера.

Тема 8. Створення управлінських структур в організації

Основні етапи організаційного проектування. Задачі формування ефективних управлінських структур. Розвиток та перетворення управлінських структур в історичному аспекті. Види та форми управлінських структур. Якісні притаманні ефективним управлінським структурам. Адаптаційні управлінські структури. Фактори, що впливають на управлінську структуру. Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Критерії оцінки організаційної структури управління. Методи вибору організаційної структури управління. Проектування організаційних структур управління. Формування структурних елементів. Норма керівництва. Комунікаційна структура організації. Види комунікаційної взаємодії. Комунікаційні мережі в менеджменті, їх види, роль та функції.

Тема 9. Стилi керівництва та лiдерства

Поняття стилів керівництва. Складові елементи стилю керівництва. Методи керівництва та шляхи їх застосування на практиці. Форми управління колективом. Поняття одномірних стилів керівництва. Авторитарний стиль керівництва: передумови, особливості, фактори та етапи впровадження. Демократичний стиль керівництва: переваги, форми впровадження, шляхи вдосконалення демократичних форм управління. Ліберальний стиль управління: передумови, характеристика менеджера та колективу. Поняття багатомірних стилів управління. Управлінська решітка. Фактори визначення багатомірного стилю управління. Вплив стилю управління на реалізацію організаційної стратегії розвитку. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Критерії оцінки стилю менеджера. Особливості національних систем керівництва.

Тема 10. Комунікації в менеджменті

Характеристика комунікацій: поняття та різновиди. Елементи і етапи комунікаційного процесу. Види комунікаційних процесів в організації. Інструменти комунікаційного впливу та їх особливості. Способи збору, обробки, передачі та отримання інформації. Перешкоди і причини неефективної комунікації. Інформаційний потенціал організації. Комунікації і ефективність управління. Етика ділового спілкування. Корпоративна культура. Публічні виступи, ділові переговори, наради. Культура ділового листа. Техніка телефонних переговорів.

Тема 11. Ефективність управління

Поняття ефективності управління. Результативність та ефективність менеджменту. Планова та фактична ефективність. Ефективність стилів управління. Складові успіху організації. Основні показники ефективності. Розрахунок річного економічного ефекту. Класифікація загроз для підприємства. Шляхи їх попередження та усунення.

Розділ II. Світова економіка та міжнародні економічні відносини

Тема 1. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства

Предмет вивчення курсу «МЕВ», його місце серед інших економічних дисциплін; структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

МЕВ як економічна категорія. Суттєвість МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ

Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Три центри економічного розвитку. Малі привілейовані нації. Країни переселенського капіталізму. Країни середнього рівня розвитку.

Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Провідне значення промислово розвинутих країн. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються, особливості їх МЕВ. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції у світове господарство країн з перехідною економікою, зміни у розвитку їх МЕВ.

Тема 3. Міжнародний поділ праці

Сутність та фактори міжнародного поділу праці. Види міжнародного поділу праці. Форми і напрямки розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва. Основні тенденції міжнародного поділу праці. Проблеми участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 4. Середовище розвитку МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура і особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.

Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори МЕВ.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕВ.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту і інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЕВ.

Тема 5. Міжнародні торговельні відносини

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі МТ – визначальна форма МЕВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі EAN International. Асоціація «EAN- Україна».

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинутих країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустриальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).

Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми прояву.

Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля.

Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати.

Передумови і особливості участі України в МТ.

Тема 6. Міжнародна торгівля послугами

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та «ноу-хау». Види ліцензійних угод. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі. Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Особливості підготовки, оформлення і реалізації ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутрішньофірмова ліцензійна торгівля.

Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Особливості рентінгу. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу. Міжнародні інжинірингові та консультативні послуги. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму. Страхові послуги. Франчайзинг в системі міжнародних послуг. Франчайз «торгова марка». Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію. Україна на міжнародному ринку послуг.

Тема 7. Ціноутворення у міжнародній торгівлі

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки. Ціноутворюючі фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін

товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст.

Тема 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі.

ТНК – головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього коопераційного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємства. Організаційно-правові і економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу умів». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕН. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Сумісні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів. Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Сумісні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.

Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми НТС в діалозі «Схід-Захід». Перспективи включення науково-технічного потенціалу України у

міжнародні науково-технічні зв'язки.

Тема 11. Світова валютна система і валютні відносини

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют.

Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 12. Міжнародні розрахунки

Сутність, способи та умови здійснення міжнародних розрахунків. Роль банків та їх кореспондентських рахунків в організації та проведенні міжнародних платежів. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності, способи їх усунення. Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків.

Недокументарні форми розрахунків: авансовий платіж, банківський переказ, оплата після відвантаження, платіж на відкритий рахунок, платежі за чеками, пластиковими картками та векселями.

Документарні форми розрахунків: міжнародні розрахунки за допомогою акредитиву, міжнародні розрахунки за допомогою інкасо.

Тема 13. Міжнародний рух капіталу

Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'ютеризації.

Сутність та особливості розвитку євrorинку. Євровалюта. Фактори розвитку євrorинку та його сектори.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна і інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 14. Міжнародні інтеграційні процеси

МЕІ – закономірність розвитку СГ і МЕВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні риси. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЕВ. Головні учасники і організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань.

Світові інтеграційні процеси і Україна. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинутих країн.

Об'єктивні передумови, політичні і економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Європейська валютна система. Інституціональна структура: і політико-правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно третіх країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна і ЄС.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС – ЄАВТ.

Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з

країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП.

Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних угруповань. Латиноамериканська асоціація Інтеграції (ЛААІ). Договір басейну Ла-Плати, Андська група і Амазонський пакт. Центральньоамериканський спільний ринок (ЦАСР). Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ). Латиноамериканська економічна система (ЛАЕС). Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР). Проблеми і перспективи створення системи колективних економічних дій у Латинській Америці.

Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки. Економічне співробітництво західно-африканських держав (ЕКОВАС). Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК), його трансформація у економічний і валютний союз Центральної Африки (ЕВСЦА). Спільний ринок країн Магрибу. Спільний ринок Східної і Південної Африки (КОМЕСА). Співробітництво розвитку Півдня Африки (САДК). Проблеми формування Африканського економічного співробітництва. (АфЕС).

Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Рада співробітництва арабських держав Перської Затоки (РСАДПЗ).

Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЕВТ). Вишеградська група. Центральньоєвропейська асоціація вільної торгівлі (ЦЕФТА). «Карпатський євро регіон». Чорноморське економічне співтовариство. Економічний союз країн СНД. Центральньоазіатське економічне співробітництво (ЦАЕС). Євразійське економічне співробітництво (ЄврАзЕС). Співтовариство Росія-Білорусь.

Україна і інтеграційні угруповання країн.

Тема 15. Глобальні проблеми міжнародних економічних відносин

Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЄВ. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЄВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва. Країни «третього світу» у системі МЄВ. Суперечності НМЕП та його еволюція. Загострення діалогу «Північ-Південь». Ісламський фактор розвитку МЄВ. Проблеми інтеграції нових незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів. Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості.

Розділ III. Маркетинг

Тема 1. Сутність маркетингу та його сучасна концепція

Сутність маркетингу. Актуальність та необхідність вивчення й використання маркетингу. Багатоаспектність трактування категорії «маркетинг». Еволюційні етапи та концепції розвитку маркетингу й системи управління на підприємствах. Еволюціонування концепції маркетингу. Пасивний, організаційний та активний маркетинг. Стратегічний маркетинг. Операційний маркетинг. Принципи та функції інтегрованого маркетингу. Сучасні концепції маркетингу. Соціально-відповідальний маркетинг. Маркетинг взаємин. Холістичний маркетинг. Нейромаркетинг.

Тема 2. Маркетинг та задоволення потреб

Потреби в економічній теорії. Структура та різновиди потреб. Маркетинг та споживач.

Споживач як активна особа, яка свідомо приймає рішення. Потреби, бажання та попит. Вплив маркетингового комплексу на формування попиту.

Тема 3. Поведінка покупців

Поведінкова реакція покупців. Рівні реакції споживачів та способи сприйняття дійсності. Поведінка споживачів як процес. Мотиваційні орієнтири поведінки покупців. Сукупність альтернатив, що визиваються в пам'яті споживача. Проблема купівельного вибору та інформаційні джерела. Процес прийняття рішення споживачем. Ролі в процесі прийняття рішень про покупку. Етапи прийняття рішення про купівлю товару або послуги.

Тема 4. Маркетингові дослідження

Сутність і значення маркетингових досліджень. Сутність, мета, призначення та функціональне навантаження маркетингового дослідження. Об'єкти маркетингових досліджень. Типи обмежень, що визначають обґрунтованість здійснення маркетингових досліджень. Основні етапи і напрямки маркетингових досліджень. Процес планування та організації маркетингових досліджень. Напрями та види маркетингових досліджень. Суть і значення методів дослідження. Джерела і методи збору маркетингової інформації. Система маркетингової інформації: структура і характеристика. Необхідність повної і достовірної інформації в процесі комплексного дослідження ринку. Способи збору маркетингової інформації. Етика маркетингових досліджень.

Тема 5. Сегментування ринку та позиціонування

Поняття сегментації ринку. Етапи процесу сегментування ринку. Оцінювання сегментування ринку і вибір сегментів ринку. Позиціонування товарів.

Тема 6. Маркетингова товарна політика

Товарна політика підприємства та її структура. Економічна сутність товару, товар як «кошик атрибутів». Багаторівнева модель товару. Сутність, призначення та функціональне навантаження маркетингової товарної політики. Формування товарної політики. Товарні стратегії підприємства. Життєвий цикл товару та його різновиди. Маркетингова діяльність на різних стадіях життєвого циклу товарів. Стратегічні рішення в товарній політиці: інновація, варіація, елімінація товару. Поняття, структура і характеристика товарного асортименту і номенклатури продукції. Товарний асортимент та його характеристики. Розробка нових товарів. Поняття нового товару. Основні етапи розробки нових товарів. Аналіз можливостей збуту. Процес поширення нових товарів. Причини провалу новинок.

Тема 7. Маркетингова цінова політика

Поняття ринкової ціни, класифікація цін, характеристика ціноутворюючих факторів. Поняття ринкової ціни. Значення ціни в системі маркетингу. Визначення цілей ціноутворення і чинників, що впливають на встановлення ціни. Сутність і зміст маркетингової цінової політики. Етапи формування цінової політики. Вибір методу ціноутворення і визначення базової ціни. Види цінових стратегій. Розробка стратегії ціноутворення. Вибір цінової тактики і коригування цін. Оцінка і контроль цін. Методи визначення цін. Методи ціноутворення на основі витрат. Еластичність попиту і методи визначення цін на основі аналізу попиту. Особливості сприйняття цінності продукту і встановлення ціни з урахуванням сприйнятої цінності. Види конкуренції і визначення цін з урахуванням конкуренції.

Тема 8. Маркетингова політика збуту

Сутність маркетингової політики збуту. Основні елементи системи збуту. Поняття каналу збуту товарів та основні функції каналів збуту. Різновиди каналів збуту товарів та їх вибір. Роль, функції і види комерційних посередників. Поняття збутової маркетингової системи: вертикальної та горизонтальної. Ринкові посередники і їх функції. Стратегічні рішення

в політиці розподілу: селективний, інтенсивний, ексклюзивний розподіл.

Існуючі структури каналів збуту і критерії їх вибору. Фактори, що впливають на структуру каналу збуту. Відбір учасників каналу розподілу. Оцінка діяльності учасників каналу розподілу. Мерчендайзинг. Сутність і види прямого маркетингу. Франчайзинг.

Тема 9. Маркетингова комунікаційна політика

Сутність комунікацій, їх місце і роль в комплексі маркетингу. Сутність поняття «маркетингові комунікації». Система маркетингових комунікацій та її функції. Модель процесу комунікації. Планування маркетингової комунікаційної політики та його етапи. Основні інструменти маркетингових комунікацій. Засоби маркетингових комунікацій: реклама, персональні продажі, стимулювання збуту, паблік рилейшенз та прямий маркетинг. Рекламна комунікація. Сутність і види реклами. Основні засоби і носії реклами та їх характеристика. Психологічні аспекти реклами. Планування рекламної кампанії. Персональні продажі. Стимулювання збуту. Встановлення зв'язків з громадськістю (паблік рилейшнз). Брендинг. Спонсорвання. Формування комплексу маркетингових комунікацій.

Методи оцінки ефективності комунікацій. Комунікаційна та торгова ефективність комплексу маркетингових комунікацій. Показники та методи оцінки ефективності комунікацій.

Тема 10. Планування маркетингової діяльності підприємства

Сутність і етапи процесу планування маркетингової діяльності підприємства. Цілі, завдання та зміст процесу планування маркетингу. Етапи процесу планування та їх основні особливості.

Стратегічне планування маркетингу. Основні аспекти стратегічного аналізу. Формулювання місії підприємства та його цілей. Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Вибір стратегії маркетингу підприємства.

Планування операційної маркетингової діяльності. Взаємозв'язок стратегічного й поточного планування. Розділи плану маркетингу.

Тема 11. Організація та контроль маркетингової діяльності підприємства

Організація маркетингу на підприємстві. Служба маркетингу в системі управління підприємством. Організаційні структури управління маркетингом. Побудова організаційної структури служби маркетингу. Типові організаційні структури. Створення служб маркетингу український та закордонний досвід.

Контроль маркетингової діяльності. Контроль маркетингової діяльності. Види та форми маркетингового контролю. Оперативний контроль у маркетингу. Контроль збуту. Контроль частки ринку. Контроль маркетингових витрат. Контроль прибутковості. Контроль ефективності окремих напрямів маркетингової діяльності. Стратегічний контроль у маркетингу. Зміст маркетингового аудиту.

Розділ ІV. Міжнародні організації

Тема 1. Міжнародні організації в системі міжнародних відносин

Сутність поняття «міжнародної організації» та її основні ознаки. Чинники, що обумовлюють утворення міжнародних організацій - поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні стосунки між країнами, глобалізація міжнародних відносин. Порядок утворення міжнародних організацій.

Класифікація міжнародних організацій. Основні критерії типології міжнародних організацій: за умовами участі міжнародних організаціях (відкриті та закриті); за ступенем інтеграції (зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз).

Типізація міжнародних організацій. Критерії типізації (членство суб'єктів МЕВ,

географічне охоплення, компетенція, характер повноважень, характер діяльності, період функціонування, порядок вступу до організації) та характерні риси організацій відповідних типів.

Хронологія утворення й розвитку системи міжнародних організацій. Тенденції розвитку системи міжнародних угруповань. Глобальні проблеми сучасності і роль міжнародних організацій у їх вирішенні.

Міжнародні причини зростання ролі міжнародних організацій. Глобалізація та міжнародні організації. Вплив розвитку інформаційних та комунікаційних процесів на транснаціональні процеси.

Проблема ефективності міжнародних організацій. Внутрішні чинники, від яких залежить ефективність міжнародних організацій. Суперечності міжнародного розвитку і їх вплив на діяльність міжнародних організацій.

Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій

Правові аспекти функціонування міжнародних організацій. Внутрішнє й зовнішнє право міжнародних організацій та сфери їхнього регулювання. Правомочність міжнародних організацій. Джерела права міжнародних організацій. Імунітет та привілеї міжнародних організацій.

Порядок та процедури утворення міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. Типи членства у міжнародних організаціях. Вимоги до членства. Процедури вступу та набуття членства.

Організаційна структура міжнародних організацій. Типи органів та принципи їх формування й діяльності: вищі, виконавчі, адміністративні, комітети, комісії, юридичні органи.

Принципи прийняття рішень у міжнародних організаціях: однакості та його основні моделі, мажоритарності (основні моделі), консенсусу та зваженого голосування. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень.

Прийняття рішень у міжнародних організаціях. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень. Методи та технічні процедури прийняття рішень у міжнародних організаціях.

Функції міжнародних організацій. Співвідношення компетенції та функцій міжнародних організацій. Концепції компетенції міжнародних організацій. Основні функції міжнародних організацій: виразники спільних інтересів держав на міжнародній арені; сприяння та координація функціональному та багатосторонньому співробітництву; сприяння виробленню загальнолюдських норм та цінностей, проектів глобального розвитку та подолання глобальних проблем, комунікативна функція, участь у виробленні конвенційних норм міжнародного права (нормотворча, кодифікаційна функція); контрольна, регульовально-координаційна, оперативна, організаційна, інформаційна, консультативна, посередницька, миротворча, оборонна, соціалізуюча, гуманізація міжнародної та внутрішньої політики та ін. Правові аспекти участі міжнародних організацій у процесі міжнародної нормотворчості.

Міжнародні організації – арена взаємодій держав та інших учасників міжнародних відносин, форма інституціоналізації цих взаємодій.

Міжнародні службовці. Основні ознаки статусу міжнародного службовця. Елементи статусу: призначення, права та обов'язки, гарантії, привілеї та імунітети.

Постійні представництва держав при міжнародних організаціях. Правові основи створення і функціонування інституту постійних представництв. Напрями діяльності постійних представництв держав при міжнародних організаціях. Призначення і повноваження глави постійного представництва. Кількісний і професійний склад персоналу представництва. Права і функції спостерігачів при міжнародній організації країни - не члена даної організації. Місії постійних спостерігачів.

Тема 3 Міждержавні економічні організації

Сутність, види та функції міждержавних організацій. Способи та процедури утворення міждержавних організацій. Основні типи органів у структурі міждержавних організацій, що забезпечують їх функціонування. Порівняння організаційних структур різних організацій.

Міждержавні економічні організації загальної компетенції. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та її діяльність. Характеристика органів ОЕСР. Консультативні групи держав. Хронологія і цілі створення Європейського Союзу (ЄС). Основні органи ЄС та їх характеристика. Європейська асоціація вільної торгівлі: мета, організаційна структура та діяльність. Інші інтеграційні об'єднання Європи (ЄЕП, ЦЄІ). Міждержавні організації країн Східної Європи. Рада держав Балтійського моря. Співдружність Незалежних держав (СНД): історія створення, цілі, організаційна структура та принципи діяльності. Євразійське економічне співтовариство. Організація Чорноморського економічного співробітництва: історія створення, цілі та основні органи. Історія, мета створення, склад, механізм функціонування та діяльність міждержавних організацій регіонів: Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), Історія, мета створення, склад та діяльність міждержавних організацій Арабського світу: Ліга арабських держав (ЛАД), Рада арабської економічної єдності (РАЕС).

Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА): угоди про створення, механізм функціонування. Історія, мета створення, склад та діяльність міждержавних організацій латиноамериканського регіону: Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ), Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ) Історія, мета створення, склад, механізм функціонування та діяльність міждержавних організацій Африканського регіону: Митного та економічного союзу Центральної Африки (ЮДЕАК), Економічного співтовариства держав Західної Африки (ЕКОВАС), Південноафриканського співтовариства розвитку (САДК), Спільного ринку Східної і Південної Африки (СРСПА).

Тема 4. Міжнародні неурядові економічні організації

Сутність і види міжнародних неурядових економічних організацій. Організаційні структури та форми діяльності. Правова основа механізму взаємодії неурядових та міждержавних організацій. Європейське товариство з вивчення громадської думки та маркетингових досліджень. Міжнародна асоціація економічних наук. Міжнародний кооперативний альянс. Європейський діловий конгрес. Римський клуб. Дакарський клуб.

Тема 5. Міжнародна діяльність у системі регулювання міжнародної торгівлі

Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі. Система міжнародних організацій, пов'язаних з організацією та регулюванням міжнародної торгівлі: міжнародні, глобально-універсальні, галузеві. Світова організація торгівлі (СОТ): історія створення та організаційна структура. Процедура вступу країн до СОТ. Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД). Комісія Організації Об'єднаних Націй з прав міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ).

Міжнародні організації з урегулювання світових товарних ринків. Форми міжнародного регулювання світових товарних ринків. Міжнародні товарні угоди. Багатосторонні товарні організації. Міжнародні організації виробників та експортерів сировини. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) та її роль у сучасному світі. Арабський Союз чавуну та сталі (АСЧС).

Міжнародний торговельний центр (МТЦ): основні цілі та напрями діяльності. Міжнародна торговельна палата (МТП): функції та глобальність. Всесвітня митна організація (ВМО), як організація з гармонізації та уніфікації митних систем. Бюро міжнародних виставок (БМВ), як організація з впорядкування проведення міжнародних торгово-промислових виставок. Спілка міжнародних ярмарків (СМЯ), як об'єднання постійних ярмаркових комітетів або установ. Загальна характеристика міжнародних товарних організацій.

Суть і етапи розвитку багатостороннього регулювання торгово-економічних відносин. Сутність, основні напрями багатостороннього регулювання світової торгівлі, міжнародні багатосторонні торговельні переговори (раунди).

Регіональні торговельні організації: Північноамериканська зона вільної торгівлі

(НАФТА), Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Спільний ринок Східної і Південної Африки (СРСПА), Митний та економічний союз Центральної Африки (МЕСЦА) та інші.

Відносини України з торгово-економічними організаціями. Історія процесу приєднання до СОТ, позитивні та негативні наслідки приєднання до СОТ.

Тема 6. Міжнародні валютно-кредитні організації

Загальна характеристика ключових міжнародних фінансових Бреттон-Вудських інститутів та регіональних банківських установ. Чинники та мета виникнення міжнародних фінансових інститутів, критерії класифікації, типи, функції, вплив МФО на глобалізаційні процеси.

МВФ: історія виникнення, цілі та функції. Організаційна і фінансова структура МВФ. Напрями діяльності і умови надання кредитів. Проблеми в діяльності МВФ.

МБРР: загальна характеристика, цілі створення, організаційна структура. Напрями діяльності, кредити, джерела фінансових ресурсів МБРР. Джерела формування і напрями використання прибутку банку. Міжнародна асоціація розвитку (МАР) як філія МБРР, що надає фінансову підтримку найменш розвинутих країнам світу. Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Історія створення, основна мета та напрямки діяльності. Головні відмінності від інших організацій групи Світового банку. Функції, механізми фінансування та умови отримання кредитних коштів МФК. Членство України у МФК. Напрямки, поточний стан та перспективи співробітництва України з МФК.

Тема 7. Міжнародна діяльність щодо регулювання світових товарних ринків

Сутність, цілі та механізм регулювання світових товарних ринків. Міжнародні товарні угоди. Учасники міжнародних товарних угод. Організаційні форми реалізації міжурядових угод. Механізм реалізації міжнародних товарних угод.

Класифікація міжнародних організацій з регулювання світових товарних ринків. Міжнародні ради. Міжнародні консультативні комітети.

Міжнародні товарні організації. Міжнародна організація з какао. Міжнародна організація з кави. Міжнародна організація з натурального каучуку. Міжнародна організація з цукру.

Міжнародні ради. Міжнародна рада з оливкової олії. Міжнародна рада з олова. Міжнародна рада по зерну.

Економічні передумови товарних асоціацій.

Тема 8. Участь України в міжнародних організаціях

Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу. Участь України в ООН. Діяльність організацій та установ ООН в Україні. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Процес приєднання України до СОТ. Проблеми адаптації економіки та законодавства України до вимог СОТ. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Україна в МВФ: економічна співпраця. Програми діяльності МБРР в Україні. Україна та ЄБРР: реалії та перспективи. Україна та ЄС: етапи приєднання та стратегія розвитку співробітництва. Співробітництво з міждержавними організаціями: ЦЕІ, ОЧЕС, ГУАМ, СНД, РДБМ, ЄврАзЕС.

Приклад екзаменаційного білета
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ
 фахове випробування

I. Тестові завдання

Тестові завдання за вибором однієї відповіді:

1. Теорія, яка вивчає причини виникнення протиріч і суперечок між сторонами в міжнародних відносинах — це:
 - а) теорія конфліктів
 - б) теорія експансії

- в) теорія конфронтації
- г) теорія інтеграції

2. За складом взаємодіючих суб'єктів виділяють:

- а) двосторонні і багатосторонні міжнародні відносини
- б) регіональні і локальні міжнародні відносини
- в) глобальні та локальні міжнародні відносини
- г) міждержавні і транснаціональні міжнародні відносини

3. Міжнародна спеціалізація виробництва у міжнародній економіці – це:

- а) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості;
- б) об'єднання зусиль виробників кількох країн у виробництві товарів для світового ринку;
- в) форма поділу праці, за якої концентрація однорідного виробництва збільшується на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;
- г) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва.

4. Міжнародною фінансовою організацією є:

- а) МВФ;
- б) СОТ;
- в) Конференція ООН з торгівлі та розвитку ЮНКТАД;
- г) правильні відповіді а), б).

5. Яке визначення характеризує реекспорт:

- а) вивезення за кордон раніше ввезеного до даної країни товару без будь-якого додаткового його оброблення;
- б) ввезення з-за кордону раніше вивезеного з даної країни товару без будь-якого додаткового його оброблення;
- в) продаж товарів і послуг за кордоном;
- г) усі відповіді правильні.

6. Якого інтеграційного об'єднання не існує:

- а) Північноамериканська угода про вільну торгівлю;
- б) Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво;
- в) Європейський Союз;
- г) Союз заради Середземномор'я;
- д) усі відповіді правильні.

7. Показник, який обчислюють як відношення величини імпорту товару до обсягу його споживання у країні, – це:

- а) коефіцієнт імпортової залежності;
- б) імпортна квота;
- в) індекс чистої торгівлі;
- г) еластичність попиту на імпорт;
- д) структура імпорту.

8. Виберіть із перелічених інструментів ті, які належать до фінансових немитних знарядь державного регулювання зовнішньої торгівлі:

- а) технічні бар'єри, державні закупівлі, податки і збори;
- б) тарифна квота, мито;
- в) демпінг, субсидії, експортні кредити;
- г) квотування, ліцензування, "добровільне" обмеження експорту.

9. Міжнародний франчайзинг – це:

- а) міжнародна торгівельна операція, за якою власник патенту поступається правами на використання винаходу покупцеві;
- б) міжнародна торгівельна операція, за якою власник винаходу дає іншій стороні дозвіл на його використання у певних межах;
- в) передача технічного досвіду і секретів виробництва, необхідних для освоєння нової техніки і технологій, вдосконалення методів управління тощо;
- г) надання великою фірмою права малій фірмі здійснювати протягом певного періоду свою діяльність під її опікою, використовуючи її обладнання, торгову марку тощо.

10. Який спосіб визначення ставки мита є адвалорним:

- а) 30% від митної вартості автомобіля;
- б) 500 дол. США у розрахунку на 1 см³ двигуна автомобіля;
- в) 15% від митної вартості, але не менше ніж 0,5 дол. США у розрахунку на 1 кг яловичини;
- г) 100 дол. США у розрахунку на 1 т нафти;
- д) правильні відповіді – а), в).

Тестові завдання за вибором декількох правильних відповідей

1. Необхідними умовами повної відкритості економіки є (вибрати кілька варіантів відповіді):

- а) ліквідація національних кордонів;
- б) участь країни і її суб'єктів в світовому інтеграційному процесі;
- в) повне скасування митних зборів та обмежень;
- г) прозорість економіки;
- д) економічна свобода всередині країни.

2. Негативними наслідками діяльності ТНК в країнах, що розвиваються можуть стати (вибрати кілька варіантів відповіді):

- а) зниження безробіття і створення нових робочих місць;
- б) контроль над стратегічними підприємствами з метою усунення конкурентів;
- в) посилення сировинної спрямованості національної економіки;
- г) посилення конкуренції як стимулу НТП;
- д) посилення технологічної залежності від інших країн.

3. Світова торгівля послугами на сучасному етапі:

- а) зростає швидше світовій торгівлі в цілому;
- б) значно скорочується в порівнянні з рухом товарів на світовому ринку;
- в) залишається традиційною, не змінюється за своєю структурою;
- г) найбільш динамічно розвиваються фінансові послуги.

4. Інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі протекціоністськими методами поділяються на:

- а) стимулюючі;
- б) тарифні;
- в) балансувальні;

- г) фіскальні;
- д) нетарифні.

5. Питаннями міжнародного регулювання фінансових потоків займаються такі організації:

- а) МВФ;
- б) МОП;
- в) НАФТА;
- г) ЄС;
- д) Всесвітній банк.

6. До прямих інвестицій належить:

- а) купівля німецьким концерном в Україні ділянки землі і будівництво на ній комбінату з видобутку і збагачення марганцевої руди;
- б) купівля французькими громадянами на біржі акцій українських компаній;
- в) надання позики банком Німеччини уряду Азербайджану в 300 тис. дол .;
- г) купівля контрольного пакету акцій норвезької фірми.

7. Об'єктивними обмежувачами міграції робочої сили можуть бути:

- а) наявність вільних вакансій на ринку праці;
- б) обмеженість бюджетних коштів по соціальному забезпеченню;
- в) мовні бар'єри;
- г) відсутність угод про визнання дипломів про освіту;
- д) все перераховане вірно.

8. Крос-курс валюти визначається на основі:

- а) золотого вмісту іноземної валюти
- б) золотого паритету інших двох валют
- в) курсу валют двох інших країн
- г) співвідношення купівельної спроможності валют трьох країн
- д) валютного паритету

9. Держави впливають на процеси міграції з метою нейтралізувати негативні ефекти, регулюючи такі показники:

- а) кількість іммігрантів;
- б) національна приналежність;
- в) професійна структура;
- г) статевовікова структура;
- д) тривалість перебування в країні;
- е) сімейний стан;
- ж) фінансове забезпечення;
- з) знання іноземних мов.

10. Існують наступні напрямки зовнішньоторговельної політики держав (виберіть діючі в міжнародних економічних відносинах):

- а) міжнародний економічний порядок;
- б) вільна торгівля (фрітредерство);
- в) лібералізм;
- г) протекціонізм;
- д) експансіонізм.

Тестові завдання на встановлення відповідності

1. Виходячи з визначень окремих категорій знайдіть відповідність між цими категоріями та їх змістом:

- а) міграція робочої сили;
 б) імміграція;
 в) еміграція;
 г) міграційне сальдо;
 д) «відплив умів»;
 е) валова міграція.
- 1) виїзд працездатного населення з даної країни за її межі;
 2) переміщення працездатного населення, викликане причинами економічного характеру;
 3) різниця між кількістю людей, що переселилися за межі даної країни, і кількістю людей, що переселилися в дану країну з-за її меж;
 4) еміграція висококваліфікованих фахівців, переважно з країн, що розвиваються в високорозвинені;
 5) сума числа іммігрантів і емігрантів для даної країни;
 6) в'їзд працездатного населення в дану країну з-за її меж.

2. Знайти відповідність між суб'єктами світового господарства і конкретними формами їх прояву

1) Національні підприємства	а) Салтівський мясокомбінат
2) Міжнародні економічні організації	б) Корпорація "Форд"
3) Транснаціональні підприємства	в) МВФ

3. Зіставте світові тенденції і процеси з твердженнями другий колонки, які їх характеризують:

А. Міжнародна спеціалізація	1. Виготовлення та складання японських телевізорів здійснюють малайзійські робочі.
Б. Міжнародне кооперування	2. У 1991 р зусиллями чотирьох країн Латинської Америки (Аргентини, Бразилії, Парагваю і Уругваю) створений МЕРКОСУР - Південний спільний ринок.
В. Транснаціоналізація	3. У період з кінця 1940-х рр. до середини 1990-х рр. середньозважений рівень імпортих митних тарифів в промислово розвинених країнах знизився з 40-50 до 4-5%.
Г. Лібералізація світової економіки	4. Росія, займаючи друге місце в світі за обсягом виробництва енергоносіїв, є провідним експортером газу і другим за значенням експортером нафти.
Д. Міжнародна економічна інтеграція	5. Якщо в 1993 р на одну ТНК припадало в середньому 4,6 філій, то у 2005 році - вже 10 філій. Число ТНК за останні 35 років зросло в 11 разів. Посилення могутності ТНК багато в чому здійснюється за рахунок зростання філіальної мережі.

4. Знайдіть відповідність між типами і видами конкурентних переваг країн в міжнародному поділі праці:

Типи конкурентних переваг	Види конкурентних переваг
І. Природні переваги	а) сприятливі кліматичні умови
	б) рівень науково-технічного розвитку

	в) чисельність населення
	г) ступінь інформатизації економіки
	д) висока інвестиційна активність
II. Отримані переваги	е) вигідне геополітичне положення
	ж) дешева робоча сила
	з) кваліфікація працівників
	и) багаті природні ресурси
	к) розвинена інфраструктура

5. Зіставте економічні ресурси з їх основними групами:

А. Невідновлювані ресурси	1. Деревина, запаси риб цінних порід, хутра цінних видів тварин .
Б. Слабовідновлювальні ресурси	2. Продукція сільського господарства, промислові товари, матеріальні послуги.
В. Відновлювальні ресурси	3. Руди кольорових і чорних металів, мінеральна сировина, газ, вугілля.

Тестові завдання на встановлення правильної послідовності

1. Розвиток міжнародної інтеграції відбувається за такими етапами (вказіть правильну послідовність):

- а) митний союз;
- б) зона вільної торгівлі;
- в) економічний союз;
- г) загальний ринок.

2. Вкажіть послідовність етапів формулювання всесвітнього інформаційного простору:

- а) винахід друкарського верстата (книгодрукування)
- б) поява комп'ютерної техніки
- в) поява писемності
- г) створення телеграфу, радіо, телефону, телевізора
- д) поява Інтернет-технологій

3. Назвіть країни групи "Нові Індустріальні країни":

- а) Китай
- б) Нігерія
- в) Уругвай
- г) Тайвань
- д) Росія
- е) В'єтнам
- ж) Сінгапур

4. Визначте країни Організації економічного співробітництва та розвитку:

- а) Нідерланди
- б) Норвегія
- в) Ангола
- г) Туреччина
- д) Ірландія
- е) Оман

5. Назвіть сім країн, в надрах яких зосереджено 60% розвіданих запасів природного газу:

- а) Іран

- б) Ефіопія
- в) ОАЕ
- г) Узбекистан
- д) Лівія
- ж) Росія
- з) Польща
- і) Туркменістан
- к) Україна
- л) Саудівська Аравія

II. Практичні завдання

Завдання 1 (діагностичне).

Розрахуйте індекс транснаціоналізації міжнародної діяльності компанії "Сіменс" та порівняйте його з аналогічним показником концерну "Індезіт" за такими показниками:

- обсяг закордонних активів – 27,4 млрд дол.,
- загальний обсяг активів – 56,3 млрд дол.,
- обсяг закордонних продажів – 35,1 млрд дол.,
- загальний обсяг продажів – 60,8 млрд дол.,
- чисельність зайнятих за кордоном – 170 тис. осіб,
- загальна чисельність зайнятих – 305 тис. чол.

Індекс транснаціоналізації діяльності компанії концерну "Індезіт" – 61 %.

Завдання 2 (діагностичне).

Розрахуйте окремі ціни товару згідно з переліком Міжнародних правил «Інкотермс 2010»: FOB (франко-борт, вільний на борту), CIF (вартість, страхування, фрахт), ДДП (поставка зі сплатою мита) при наступних даних:

- відпускна (оптова) ціна підприємства-виробника продукції - 800 тис. грн.;
- вартість перевезення товару до порту його відвантаження (постачальника) - 12 тис. грн.
- вартість вантажно-розвантажувальних робіт з доставкою товару вздовж борту судна (до борту судна) - 9 тис. грн.,
- вартість доставки товару на борт судна (з урахуванням його транспортування і складування на судні) - 6 тис. грн.,
- морський фрахт (провізна плата, платежі за перевезення) до порту поставки (призначення) товару - 1 тис. дол. (В даній задачі прийнятий курс 1 дол. = 27 грн.),
- страхування — 5%,
- вартість перевантаження в порту поставки товару - 300 дол.,
- мити (офіційні податки, збори та обов'язкові платежі) та оформлення спеціальних документів - 13% (контрактної ціни або ціни CIF),
- вартість перевезення товару до місця знаходження покупця (складу одержувача) - 200 дол.

Завдання 3 (евристичне).

Фахівцю міжнародної компанії для виходу на новий сегмент ринку необхідно вибрати один з трьох інноваційних проектів. Відомо, що Ін-1 та Ін-2 - пов'язанні з удосконаленням виробництва продукції, а третій Ін-3 – передбачає розробку нового продукту. Показники, що характеризують проект зведено в наступну таблицю:

Характеристика інноваційних проектів

№	Показники	Значення по продуктам			
		Ін-1	Ін-2	Ін-3	Всього
1	Ціна, грн./шт.	80	120	150	-
2	Змінні витрати (Зз), грн./шт.	60	80	100	-
3	Плануємий об'єм реалізації шт./рік	5000	3000	1000	-
4	Покриття витрат (П), грн./шт.				
5	Доля покриття витрат на штуку (Дп)				
6	Виручка від реалізації (Vp) грн./шт.				
7	Змінні витрати (Зв), грн./шт.				
8	Покриття витрат, грн./шт.				
9	Постійні витрати (Зп), грн./шт.	70000	64000	55000	
10	Прибуток чи збиток, грн./шт.				
11	Точка беззбитковості (ТБ), грн.				
12	Штук				

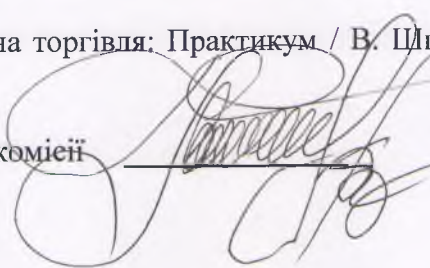
Необхідно:

Розрахувати показники та доповнити таблицю даними. Проаналізувати інноваційні проекти та внести пропозиції по підвищенню їх ефективності, знайти точку беззбитковості і побудувати графік.

Рекомендована література:

1. Андросова Т.В., Кот О.В., Козуб В.О. Міжнародні організації: навчальний посібник у структурно-логічних схемах. – Х.: ХДУХТ, 2009. – 160 с.
2. Андросова Т.В. Міжнародні організації: Навч. посіб. – Харків: Штрих, 2003. – 348 с.
3. Багрова І. В., Гетьман О. О., Власик В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб./За ред. І. В. Багрової. - К.: ЦНЛ, 2004. -384 с.
4. Герчикова И. Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. - М.: Консалтбанкир, 2009. - 624 с.
5. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: Підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. - К.: Кондор, 2005. - 266 с.
6. Дахно І. І. Міжнародна економіка: Навч. посіб. - 2-ге вид., випр. І допов. - К.: МАУП, 2006. - 248 с.
7. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ М.І. Дідківський. - К.: Знання, 2006. - 462 с.
8. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Теорія і господарські ситуації: Навчальний посібник/ О.Л. Каніщенко. - 2-ге вид., перероб.. - К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка"", 2004. - 152 с
9. Козик В. В., Панкова Л. Я., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. — 6-те вид., стер. — К.: Знання, 2006. - 406 с.
10. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацяк; МОНУ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, ф-т міжнарод. відносин. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ: Знання, 2011. – 406 с.
11. Міжнародний бізнес: підручник/ за ред.проф. В.А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
12. Міжнародний маркетинг [Текст] : навчальний посібник / Одягайло Б.М. [та ін.]; За ред. професора Кулішова В.В. - Львів : Магнолія 2006, 2011. - 384 с.
13. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.; За ред. А. П. Румянцева. - К.: Знання-Пресс, 2003. - 447 с.
14. Міжнародні організації: Навч. посіб. / Ред. Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, З. Кутайн та ін. — К.: ЦУЛ, 2007. - 440 с.
15. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
16. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За ред. В.М.Матвієнко. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005.
17. Мочерний С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: Монографія / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. - К.: Ніка-Центр, 2006. - 200 с.
18. Світовий бізнес: Навч. посіб. / Ред. Ф. Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2004. - 498 с.
19. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.– Харків: Право, 2016. – 540 с.
20. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. / В. Ф. Цимбалістий. – 3-те вид., доповн. та виправл. – Львів: Новий світ, 2007. – 360 с.
21. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – Навчальний посібник. – К.: Видавництво КНЕУ, 2001.
22. Черномаз П. О. Міжнародний маркетинг [Текст] : навчальний посібник / П. О. Черномаз. - К. : Академвидав, 2010. - 272 с.
23. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. А. Шепелєв. – Київ: Вища школа, 2004. – 622 с.
24. Шпак В. Міжнародна торгівля: Практикум / В. Шпак, А. Кондорі-Ромео. - К.: МАУП, 2007. - 384 с.

Голова атестаційної комісії

О.В. Птащенко